

OECD *Multilingual Summaries* Government at a Glance 2017

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/gov_glance-2017-en

Valitsemine kiirpilgul 2017

Eestikeelne kokkuvõte

OECD ala majanduskasv taastub tasapisi, kuid mahajäämus üleilmsel tasandil on reaalne ning valitsused peavad sellega tegelema. Avalike asutuste usaldamine on madal ning arvamus, et avalik poliitika eelistab valitud huvirühmi, on järsult kasvanud. Lühemad majandustsüklid, tehnoloogilised muutused ja lõhestav uuenduslikkus on toonud kaasa üleskutsed reformide järele riikide tööturul ja sotsiaalkaitstesüsteemis, samas kui kliimamuutus, maksudest kõrvalehoidmine ja terrorism nõuavad koordineeritud tegutsemist üleilmsel tasandil. Poliitiline polariseerumine ja kodanike usaldamatus avalike asutuste vastu muudab reformide edu ennustamatumaks. Valitsusasutuste ja valitavate ametnike terviklikkuse tugevdamine, pideva dialoogi loomine kodanikega läbi avatud ja kaasavate poliitiliste protsesside ning valitsuse võimekuse parandamine sobivaima poliitika valimisel eri valikute seast – kõik need on olulised selleks, et taastada valitsuste ja kodanike side ning edendada kaasavamalt ja säästvamalt kasvu. Government at a Glance 2017 tõestab selliste avaliku halduse reformide vajalikkust.

Eelarvete stabiliseerumine jätkub, kuid võlatase jääb kõrgeks ning valitsussektori investeringud on vähenenud.

- OECD riikide keskmine eelarvedefitsiit jõudis 2009. aasta –8,4%-lt SKT-st 2015. aastal –2,8%-le, sest riigid stabiliseerisid finantskriisijärgselt oma rahandust.
- OECD riikide struktuurne tasakaal paranes võrreldes 2009. aasta –6,3%-ga potentsiaalsest SKT-st 2015. aastal –2,4%-ni, taastades pikaajalised suundumused.
- OECD riikide valitsuste keskmine võlatase jõudis 2015. aastal 112% SKT-st, 11 riigi võlatase on SKT-ga samal tasemel või sellest kõrgem.
- Valitsuste keskmine investeringute tase 2015. aastal oli 3,2% SKT-st, jäädes vahemikku 6,7% Ungaris ja 1,5% Iisraelis. See on vähem kui 2009. aasta keskmine 4,1%, kui rakendati eelarvestiimuleid. Üks kolmandik riiklikest investeringutest on suunatud majandusse, peamiselt transpordi, sellele järgneb kaitse (15,2%).

Avaliku sektori kulutused tervishoius ja sotsiaalkaitstes on suurenenud

- Ajavahemikus 2007 kuni 2015 suurenesid OECD riikide avaliku sektori kulutused kõige rohkem sotsiaalkaitsele (2,6 protsendipunkti) ja tervishoiule (1,7 protsendipunkti).
- Arvestades, et üks kolmandik avalike hangete kuludest on ette nähtud tervishoiule, on parema tervishoiuteenuse pakkumiseks madalama hinnaga vajalik ravimite ning meditsiinitehnika ja -tarvikute avalike hangete läbipaistvuse ja efektiivsuse parandamine.

Keskmine tööhõive valitsussektoris on stabiilne, kuid riikide tasandil on olulisi erinevusi

- Kuigi paljud OECD riigid on teatanud keskvalitsuse tööhõive olulisest vähenemisest kriisijärgsete kasinusmeetmete tõttu, on üldine tööhõive valitsussektoris protsendina OECD riikide üldisest tööhõivest ajavahemikus 2007 kuni 2015 veidi tõusnud, suurenedes 17,9%-lt 18,1%-le.
- Keskmise näitaja taga on riikidevahelised erinevused. Ühendkuningriigis ja Iisraelis on valitsussektori üldine tööhõive võrreldes kogutööhõivega ajavahemikus 2007–2015 kõige rohkem langenud (üle 2,5 protsendipunkti). Seevastu Tšehhi Vabariigis, Eestis, Ungaris, Sloveenias ja Hispaanias on see samas ajavahemikus vähemalt 2 protsendipunkti tõusnud.
- Ka hõlmab valitsussektori üldise tööhõive ja kogutööhõive suhe muutusi avaliku sektori absoluutses tööhõives. Aastatel 2014–2015 kasvas valitsussektori üldine tööhõive 3,9%, kuid Hollandis langes see üle 3,6%. Need muudatused selles suhtes ei kajastu, sest valitsussektori üldine tööhõive on muutunud kogutööhõive suhtes samasel kiirusel.
- D1 (kõrgem tase) juhid teenivad 27% rohkem kui D2 juhid, 72% rohkem kui kesktaseme (D3) juhid, üle kahe korra rohkem kui D4 juhid ning 2,6 korda rohkem kui vanemspetsialistid. See näitab, et juhtimisülesannete eest saadav tasu on oluliselt suurem kui tehnilise spetsialiseerumise eest saadav tasu. Sekretärid teenivad keskmisel neli korda vähem kui D1 juhid.

Naised on valitsussektori juhtivatel ametikohtadel alaesindatud

- Naised moodustavad OECD riikides 2017. aastal keskmiselt vaid kuni 29% parlamendiliikmetest ja 28% valitsuste ministritest.
- Samamoodi moodustavad naised 58% kogu avaliku sektori tööjõust, kuid hõivavad vaid 32% kõrgema taseme ametikohtadest.
- Naiste võrdne esindatus avalikus elus ja kõigi tasandite tööhõives laiendab organisatsiooni tulemustesse panustavate andekate inimeste baasi.

Tulemusi parandavad vahendid ja käitumisuuringud tõhustavad avalikku sektorit ja muudavad selle efektiivsemaks

- Peaaegu kõigis riikides on keskvalitsuse töötajatele kehtestatud kohustuslik tulemuste hindamine. Tulemuste sidumine tasuga on endiselt problemaatiline ning tulemustasude maksmine on alates 2010. aastast olnud stabiilne.
- OECD riikides kasutatakse kulude paremaks kontrolli all hoidmiseks ja prioriseerimise parandamiseks üha enam tõhustamiskavasid. 22 OECD riiki koostas ajavahemikus 2008–2016 vähemalt ühe tõhustamiskava, ajavahemikus 2000–2007 oli selliseid riike vaid viis.
- Käitumisuuringute kasutamine on paljudes OECD riikides juurdumas, peamiselt poliitika rakendamise parandamise eesmärgil. Neid saaks kasutada kogu poliitikatsüklis, eelkõige poliitika kujundamisel ja hindamisel.

Avatud valitsuse algatused on hoogustumas, kuid vaja on rohkem hindamist

- Riigid institutsionaliseerivad üha enam avatud valitsuse põhimõtteid, milleks on läbipaistvus, vastutus ja osalus. Umbes pool OECD riikidest (17 riiki kokku 35 riigist) on vastu võtnud avatud valitsuse riikliku strateegia.
- Enamik OECD riike on kasutusele võtnud vaikimisi avatuse poliitika, mis tähendab, et kogu valitsussektori teave on avalik, välja arvatud juhul, kui avaldamata jätmiseks on õigusaktidest tulenevad põhjused.
- See kui suures ulatuses edendatakse andmete taaskasutamist väljaspool valitsussektorit (näiteks innovatsioonitalgutel ja koosloomeüritustel) ja valitsussektori sees (koolituste ja teabeürituste raames), erineb riigiti tugevalt.
- Mõnes riigis hinnatakse, kas avatud valitsussektori algatus saavutab soovitud mõju majanduses, sotsiaalelus, avaliku sektori tootlikkuses või vastutuses.

Usalduse taastamiseks valitsussektori vastu ning teenuste kättesaadavuse kindlustamiseks on vaja teha enamat

- Usaldus valitsussektori vastu on alla kriisieelse taseme. 2016. aastal usaldas oma riigi valitsust keskmiselt 42% OECD riikide kodanikest, enne 2007. aastat oli see 45%.
- Teenuste kättesaadavuses, reageerimisvõimes ja kvaliteedis valitseb eri rahvastikurühmade vahel endiselt ebavõrdsus. Kõigis OECD riikides on madalama sissetulekuga inimestel rohkem täitmata ravivajadusi kui kõrgema sissetulekuga inimestel. Samamoodi ei omanda sotsiaalmajanduslikult ebasoodsamas olukorras õpilased võrreldes sotsiaalmajanduslikus soodsamas olukorras olevate õpilastega peaaegu kolm korda suurema tõenäosusega loodusteaduste baastaseme oskusi.
- Valitsused peaksid ka takistama e-tõrjutuse uute vormide teket. Kuigi üha rohkem kodanikke kasutab valitsusega suhtlemiseks digikanaleid, on sellele üleminekul olenevalt haridustasemest, elukohast ja vanusest suuri lünki.

© OECD

Käesolev kokkuvõtte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2017), *Government at a Glance 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/gov_glance-2017-en